

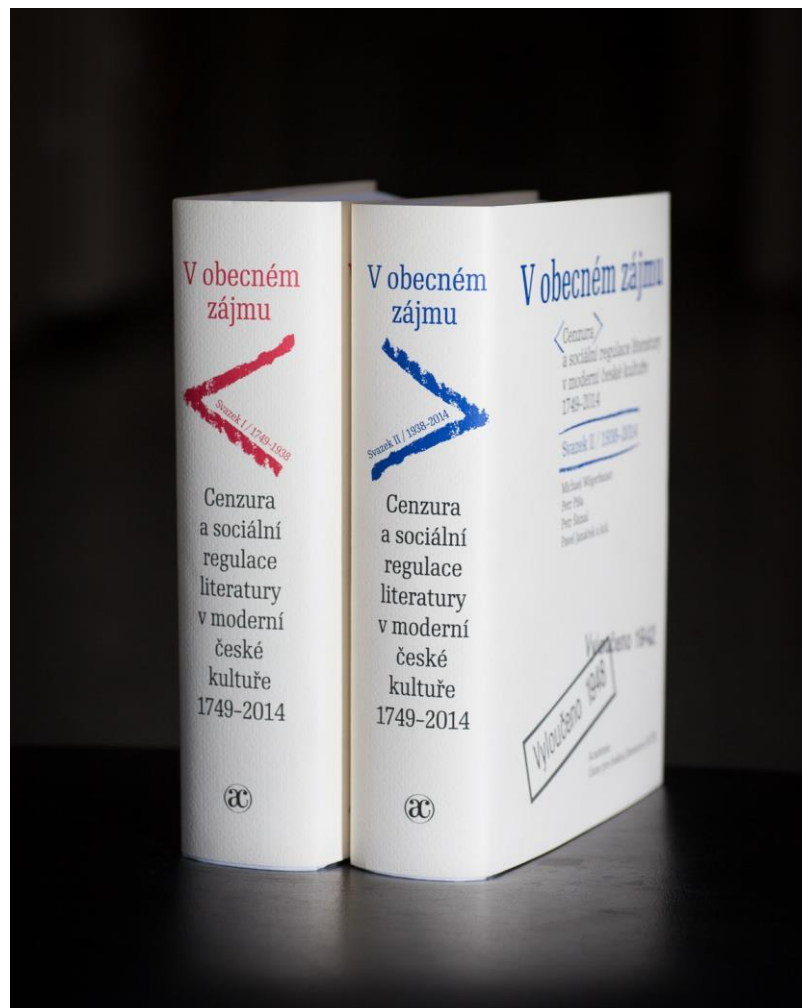
Polistopadová cenzura literatury pro děti

29. 11. 2023 Stefan Segi

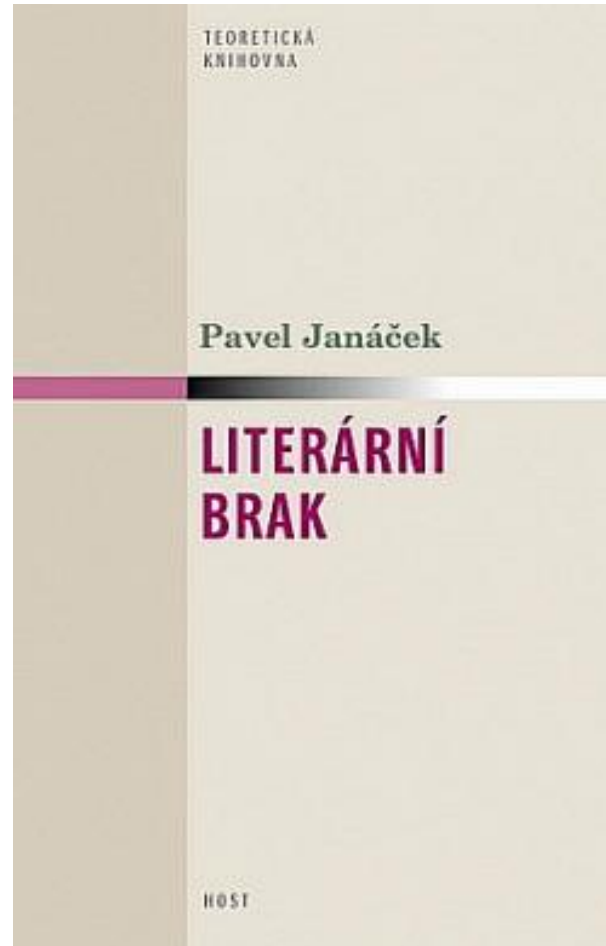

Ústav pro českou literaturu AV ČR
Institute of Czech Literature of the CAS

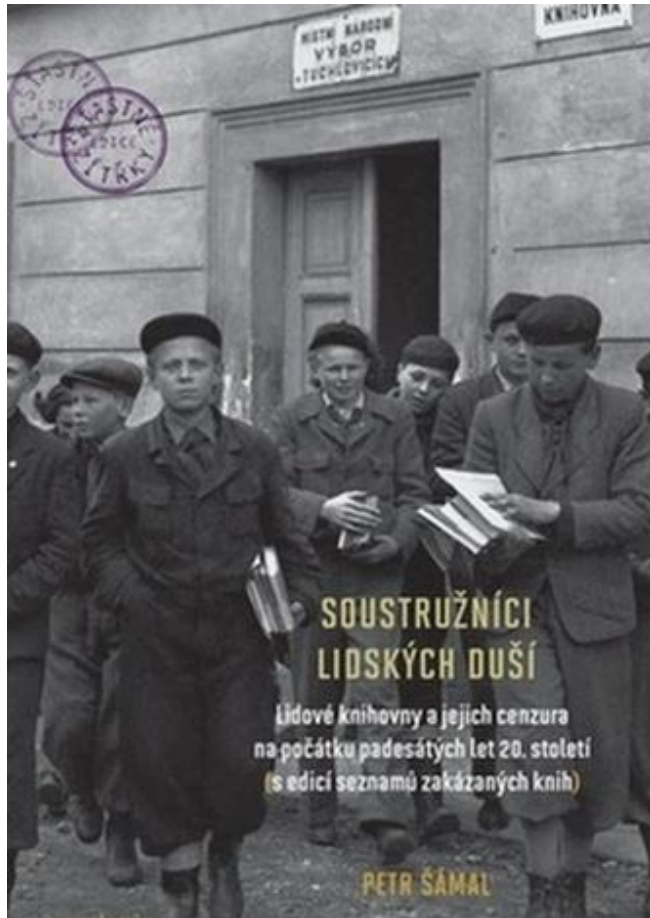
V obecném zájmu

Pavel Janáček – Literární brak

Soustružníci lidských duší

Nekorektní literatura

Stefan Segi

Nekorektní literatura

Politická korektnost v české literatuře a literární komunikaci

LITERÁRNÍ ŘADA
ACADEMIA

Dějiny cenzury pro děti

Rakousko - Uhersko

- Čítanky (K. A. Vinařický)
- Církev
- Vlastenci

Československo

- Knihovny
- Zákon proti braku a pornografii

Zákon o veřejných knihovných 1919

Článek č. 3

Spisy umělecky a obsahově bezcenné, výtvary nemravného rázu (díla pornografická), t. zv. krváky, detektivní a indiánské povídky, které sensačním způsobem dráždí fantasii čtenářovu, pamflety snižující tendenčně celé stavy nebo vrstvy obyvatelstva, jakož i díla směřující proti trvání a celistvosti státu československého nesmějí býti pojata do veřejných knihoven. Ministerstvo školství a národní osvěty si vyhrazuje uveřejňovati seznam spisů a výtvorů, které nutno vyloučiti z veřejných knihoven.

Zákon o braku a pornografii

- Masarykův lidovýchovný ústav
- Úhor
- Der Kampf gegen Schmutz und Schund
- Mezinárodní úmluva o potlačování obchodu s necudnými publikacemi a jejich rozšiřování

Malý tiskový zákon 1933

- § 2 Tiskoviny hrubě urážejících stud)
- § 4 (tiskopisy urážející mravnost)
- § 5 Je-li zjevno, že některý tiskopis je s to, aby vážně ohrozil přirozený pohlavní vývoj neb aby vážně rozvracel mravní vývoj mládeže tím, že v ní budí sklon ke zločinnosti nebo k surovosti, zakáže se jeho rozšiřování mezi osobami mladšími než osmnáct let.

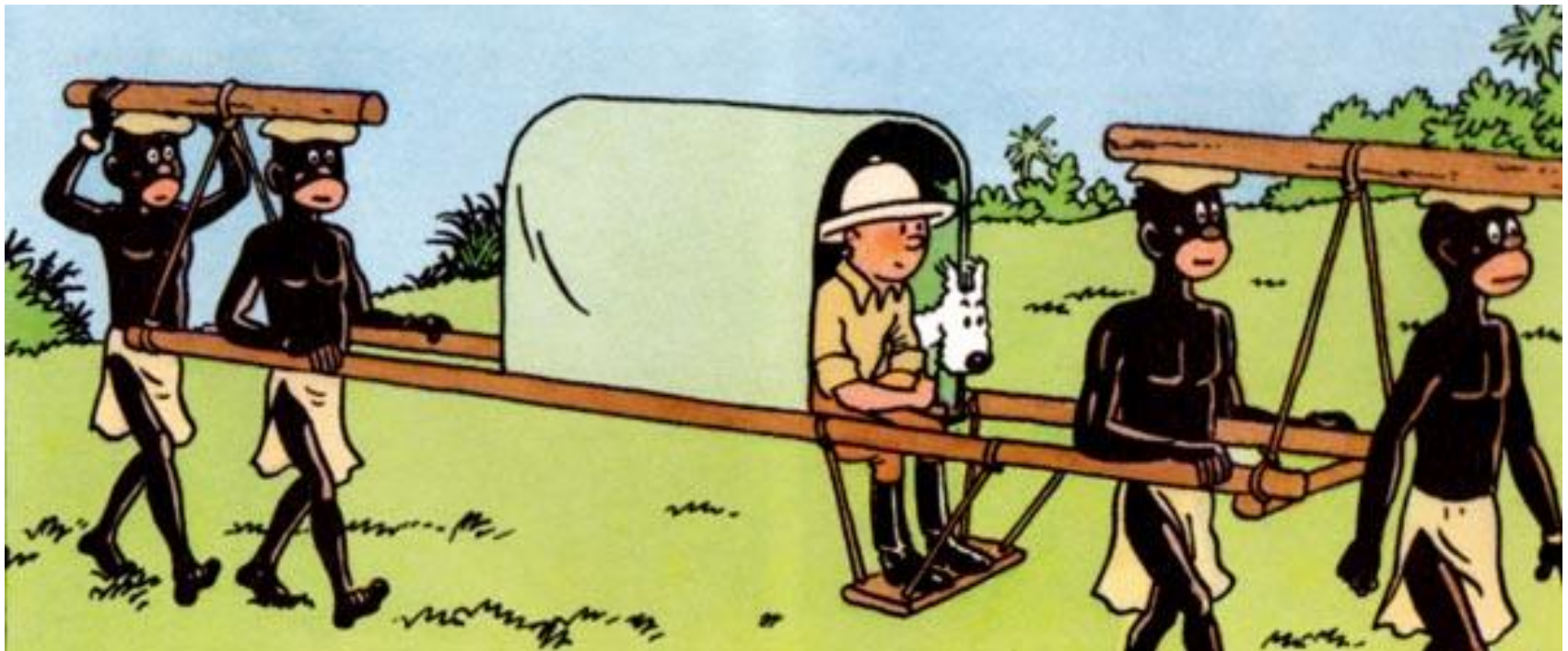
Socialistická diktatura

- Papír
- Knihovny
- Hlavní správa tiskového dohledu

Liberální demokracie

- Papír
- Knihovny
- Hlavní správa tiskového dohledu

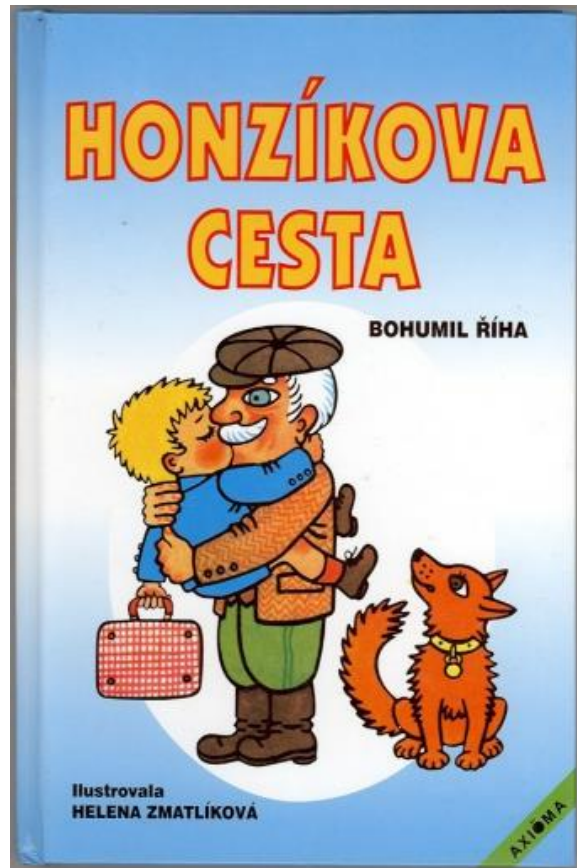
Tintin v kongu

Best Word Book Ever

Honzíkova cesta

Družstvo

„Čí je to koník?“

„To je družstevní.“

„Co je to družstevní?“ vyptával se Honzík. Tomuhle zvláštnímu slovu nerozuměl.

„To znamená, že patří všem lidem v Koníkovících. Já jsem si ho na dnešek jenom vypůjčil.“

„Čí je to kůň?“

„Ten není náš. Já jsem si ho na dnešek jenom vypůjčil.“

„A dědečku,“ zamyslel se Honzík a díval se na pole, která nechávali za sebou. Honzík najednou nevěděl, jak by se zeptal.

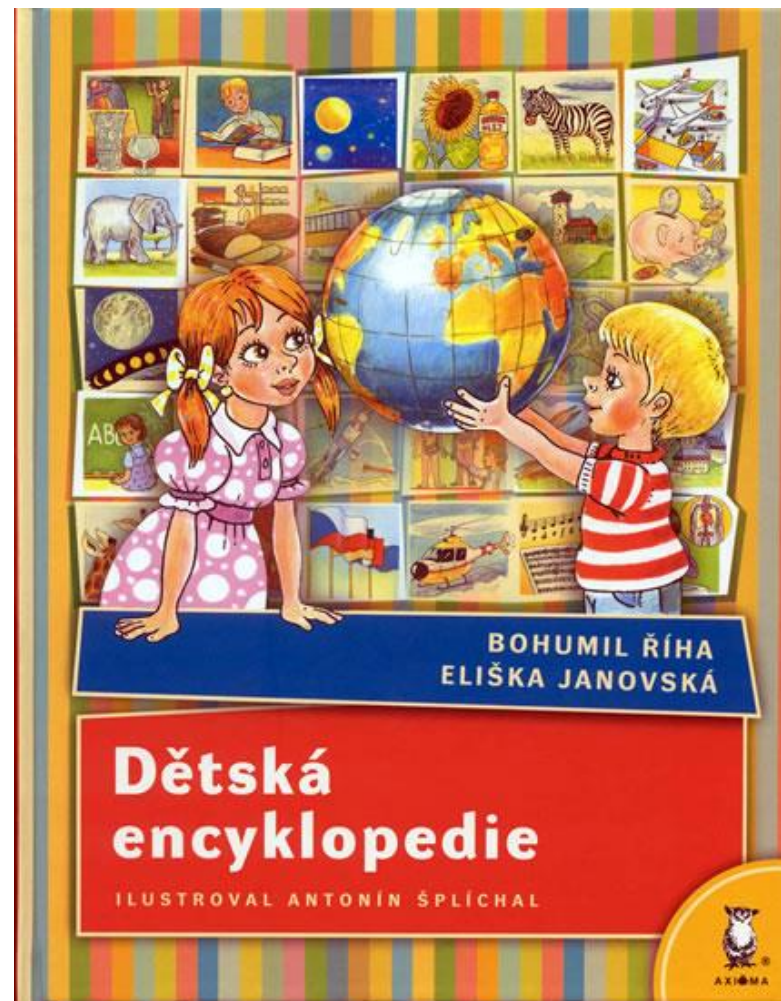
O letadélku káněti

O letadélku káněti

- Komunistické symboly
- Násilí na dětech
- Násilí na zvířatech
- Bodyshaming
- Kouření
- Emoce

Dětská encyklopedie

Vydání z roku 1998

- Více než 300 (z 900) hesel odstraněno
 - Chudoba, Albanie, Agronom, Angrešt
- Většina hesel předělána
 - Cestování – domácí → zahraničí
 - Bohatství – přírodní zdroje → duševní

Proč se upravují knihy pro děti?

Stephen Roxburgh „ If an adult book is banned ... everyone wants to read it. But if there is a trace of controversy attached to a children's book, it is a kiss of death.“
(Peter Hunt: „Childrens Literature“, in Censorship. A World Encyclopedia)

Kocour Mikeš

Kocour Mikeš

Mikeš jim poděkoval za ochotu, odložil raneček a posadil se k ohni. Těšil se, že se zase jednou pořádně ohřeje a dostane do žaludku teplé sousto. Tu se ho obě ženy najednou počaly jedna přes druhou vyptávat, odkud je a kam jde, a když jim chtěl odpovědět, že je Mikeš Ševců z Hrusic, ucítil pojednou, že mu byl hozen zezadu přes hlavu pytel. Chtěl se bránit, ale už bylo pozdě. S hrůzou pozoroval, že je v pytli někam odnášen a že se z toho pytle už sotva dostane ven. Potom cítil, že byl hozen do toho vozu na slámu a přikryt těžkými hadry.

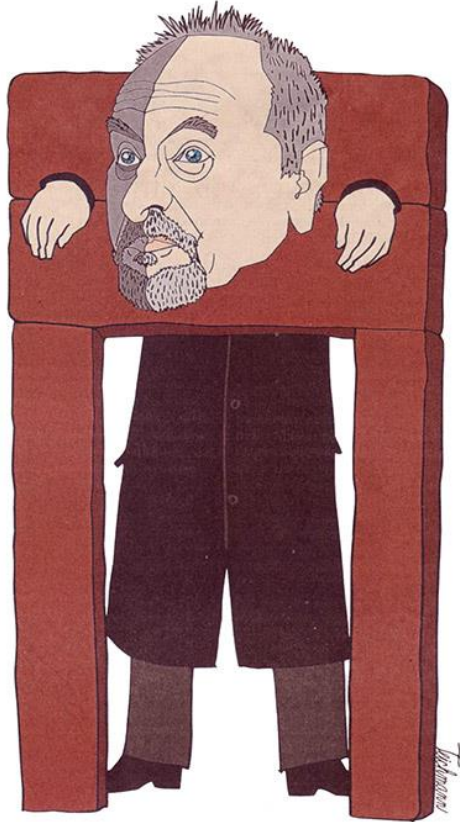
Ještě zoufale vykřikl: "Babičko!", ale muž jej uhodil a pohrozil mu, že ho zastřelí, jestli ještě mukne!

Milé děti, ti lidé byli cikáni!

Kocour Mikeš

- 2010 Roma Realia
- Hergé a Twain
- Reakce
 - **Romové** chtějí zakázat Ladovy knihy (lidovky.cz)
 - **Romové** tvrdí, že Lada byl rasista (Blesk)
 - **Romové** chtějí zakázat Mikeše (Metro)

Jiří Žáček na pranýři

2017 – Vít Klusák

- Maminka (k čemu jsou holky)
- Páni kluci
- Doložka MŠMT
- Pomůcka při posuzování genderové korektnosti učebnic.

Slabikář Jiřího žáčka

K čemu jsou na světě?

Holky
Kluci jsou tu k tomu,
aby svět byl veselý.
Vystartují ráno z domu,
jako když je vystřelí.

Konec